

Секція: УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКА ТА ФІНАНСИ

**FINANCIAL SUPPORT OF THE DEVELOPMENT OF COMMUNAL
ECONOMY IN UKRAINE**

Kvasnitska R. S.

Doctor of Sciences (Economics),
Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance

Forkun I. V.

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
Department of Finance, Banking and Insurance,
Khmelnytsky National University, Ukraine

**ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ**

Квасницька Р. С.

доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Форкун І. В.

кандидат технічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницький національний університет, Україна

Однією із головних ознак демократичної держави є наявність ефективно функціонуючого інституту місцевого самоврядування, тобто законодавчо закріпленого права територіальних громад самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах чинної нормативно-законодавчої бази. Невід'ємною економічною основою його функціонування є комунальна власність, що є особливою, самостійною формою власності, яка поєднує у собі декілька елементів, одним із яких є об'єкти власності.

Зауважимо, що сьогодні в Україні спостерігається низька ефективність функціонування об'єктів комунальної власності, зокрема комунального господарства. Проблема полягає насамперед у застарілій матеріально-технічній

базі, не модернізованій із часів отримання Україною незалежності, яка потребує колосальних інвестицій.

Оскільки, комунальні підприємства є неодмінною складовою фінансового забезпечення сталого розвитку територій, а комунальна власність є економічною основою місцевого самоврядування, то її об'єкти призначені для вирішення соціальних питань місцевого значення, задоволення житлово-комунальних, соціально-культурних, побутових та інших потреб населення відповідної території. Так, у 2016 році більшість видатків місцевих бюджетів України традиційно була спрямована на соціально-культурну сферу (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення, культура та мистецтво, фізична культура і спорт). При цьому, сукупна частка цих видатків у структурі видатків місцевих бюджетів складала 78,7 %, що на 1,9 % менше рівня 2015 року [1].

Варто зазначити, що Постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2006 р. № 1855 була затверджена Державна цільова програма розвитку міського електротранспорту на період до 2017 року. Метою цієї програми є: забезпечення державної фінансової підтримки у вирішенні питань оновлення парку рухомого складу міського електротранспорту вітчизняними трамвайними вагонами і тролейбусами; створення умов для надання населенню високоякісних послуг з перевезення трамвайними вагонами і тролейбусами; забезпечення стабільного функціонування і подальшого розвитку міського електротранспорту та ін. [2]. Обсяги та джерела фінансування Державної цільової програми розвитку міського електротранспорту в Україні наведені у таблиці 1. З таблиці 1 видно, що усього за Державною цільовою програмою розвитку міського електротранспорту на період 2013-2017 роки виділено асигнувань загальним обсягом майже 8,5 млрд грн, в тому числі за рахунок: коштів державного бюджету – 2,55 млрд грн; коштів місцевих бюджетів – 4,23 млрд грн; інших джерел – 1,69 млрд грн [2].

Згідно положень зазначеної програми забезпечення беззбиткового функціонування підприємств реалізується шляхом: вирішення центральними та місцевими органами виконавчої влади питань щодо повного відшкодування з

державного та місцевих бюджетів втрат підприємств від безоплатного перевезення окремих категорій громадян, а також від встановлення тарифів на проїзд у міському електротранспорті, рівень яких не покриває витрат з перевезення пасажирів; збільшення власних доходів підприємств шляхом створення органами місцевого самоврядування умов для рівноцінної конкуренції на ринку транспортних послуг, здійснення ними у порядку, встановленому законодавством, регулювання граничних рівнів тарифів на проїзд для різних видів транспорту; підвищення ефективності роботи із збору плати за проїзд; збільшення надходжень від розміщення реклами на транспорті, оренди приміщень, надання інших додаткових послуг; зменшення витрат на експлуатаційну діяльність шляхом оптимізації чисельності працівників підприємств, переведення на самостійне функціонування їх об'єктів соціальної сфери, підвищення якості технічного обслуговування і ремонту об'єктів міського електротранспорту, впровадження заходів з енергозбереження, оптимізації обсягів надання транспортних послуг та збільшення експлуатаційної швидкості рухомого складу на маршрутах.

Таблиця 1 – Джерела та обсяги фінансування розвитку міського електротранспорту в Україні за Державною цільовою програмою

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, млрд грн	У тому числі за роками, млрд грн				
		2013	2014	2015	2016	2017
Державний бюджет	2,550	0,618	0,616	0,465	0,440	0,412
Місцеві бюджети	4,229	1,017	1,015	0,775	0,733	0,687
Інші джерела	1,691	0,407	0,406	0,310	0,293	0,275
Усього	8,471	2,042	2,038	1,549	1,467	1,375

Отже, завдання і заходи з виконання Програми розвитку міського електротранспорту спрямовані на забезпечення державної підтримки

вітчизняних виробників рухомого складу та обладнання міського електротранспорту у вирішенні питань оновлення парку трамвайних вагонів та тролейбусів, впровадження новітніх технологій, передусім енергозберігаючих, у процесі виробництва, будівництва, реконструкції та модернізації трамвайних вагонів і тролейбусів. Виконання цих завдань уможлиблюється лише через створення підприємств комунальної форми власності, здатних бути джерелом доходів до місцевих бюджетів та забезпечувати послуги соціального характеру – напрям роботи органів місцевого самоврядування, який має охоплювати комплекс питань.

У багатьох країнах європейського союзу комунальні підприємства є повноцінними учасниками ринкових процесів, які виконують функції розвитку інфраструктури й соціально-культурної сфери. З огляду на це, при визначенні шляхів підвищення ефективності функціонування комунального сектору в Україні, обов'язковим є вивчення успішного закордонного досвіду управління комунальними підприємствами та його запровадження із врахуванням національних особливостей на теренах нашої держави. Подальше становлення комунальної власності в Україні має відбуватися на основі функціонального підходу, тобто критерії формування комунальної власності як джерела економічної самодостатності територіальних громад мають відповідати повноваженням органів місцевого самоврядування та інтересам населення відповідної території та забезпечувати ефективне функціонування місцевого господарства.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / [В.В. Зубенко, І.В. Самчинська, А.Ю. Рудик та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження», USAID. – К., 2017. – 92 с.
2. Про затвердження Державної цільової програми розвитку міського електротранспорту на період до 2017 року: [Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2006 р. № 1855] – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1855-2006-п>